

माई नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ६

संख्या १

राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०७९/०३/२४

भाग -१

माई नगरपालिका

माई नगरपालिकाको आ.ब २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

सभाबाट स्वीकृत मिति : २०७९/०३/१०

प्रमाणिकरण मिति: २०७९/०३/१०

नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू,
नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीज्यूहरू,
सामाजिक अभियन्ता, समाजसेवी, बुद्धिजीवि तथा
पत्रकार साथीहरू,
र अन्य उपस्थित महानुभावहरू, ।

माई नगरपालिकाको आ.ब. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न यो ११
औ नगरसभामा सर्वप्रथम म संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्र नेपाल स्थापना लगायत
विभिन्न आन्दोलनका कालखण्ड हुँदै हालसम्मको उपलब्धि प्राप्त गर्न आफ्नो अमूल्य

जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधान २०७२ जारी भए पश्चात् संविधानले परिकल्पना गरे अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको सरकारबीच सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वय गरी राज्य संचालन तथा शासन व्यवस्था संचालन गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था छ । तीन तहको सरकारहरुमध्ये स्थानीय सरकारको रूपमा यस माई नगरपालिकाको विकास, संम्वृद्धि र सुशासन कायम गरी आम नगरवासीहरुको माग र समस्यालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी यस दोस्रो कार्यकालको प्रथम नगरसभा शुभारम्भ गर्न लागि रहेको छौ ।

भौगोलिक विविधताले भरपूर्ण माई नगरपालिकामा माई खोलाको किनारदेखि शिवपोखरी, मैनाचुली चिसापानी लगायतका उचाईका भुगोलहरु रहेका छन् । त्यसैगरी विभिन्न जातजातिको मिश्रीत बसोवास रहेको यस नगरपालिकामा जाति अनुसार संस्कृती भेषभुषा र परम्परागत सम्पदाहरु रहेका छन् । यी हाम्रा नगरका सम्पती हुन् भन्ने मेरो वुभाई छ । यस्ता सम्पदाहरुको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्नु हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको परम कर्तव्य हो । नगरको भैगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई आत्मसाथ गर्दै सन्तुलित तथा समन्यायिक विकासको बाटोबाट नगर अधि बढ्न दृढ छौ । हामीहरु योजनावद्ध तथा प्रथामिकताका आधारमा विकास निर्माण कार्य हुनुपर्छ भन्नेमा प्रतिवद्ध छौ । “शासक होइन सेवक हौ” भन्ने मान्यतामा आधारित जनउत्तरदायी, पारदर्शी, मेहनती र सहयोगी संयन्त्रबाट नै समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई हामिले मार्गदर्शकको रूपमा ग्रहण गरेका छौ ।

यस नगरसभा शुभारम्भ गर्दै गर्दा आम नगरवासी नागरिकको यथेष्ट सम्बोधन हुने गरी संविधानले निर्दिष्ट गरेको अधिकार क्षेत्रभित्र रही स्थानीय स्रोत साधनहरुको नगरकै विकासमा प्रयोग गर्ने गरी प्रशासन तथा यस अन्तर्गतको संरचनालाई चुस्त दुरुस्त राखी नगरको विकासमा अधिकतम प्रयोग गर्ने नीति रहेको छ । वर्तमान युग सूचना प्रविधिको युग हो । सूचना प्रविधि र अनलाइनको माध्यमबाट सेवालाई छिटो, छरितो र पारदर्शी बनाउन दुईमत हुन सक्दैन भन्ने हाम्रो ठम्याई छ ।

नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
२०७२ साल असोज ३ गते जारी भएको नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएको राज्यको पुनसंरचना अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको सरकारको व्यवस्था भएबमोजिम २०७४ साल असार १४ गतेको पहिलो स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनबाट स्थापित र २०७९ साल वैशाख ३० गतेको स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनबाट थप संस्थागत भएको माई नगरपालिका

साबिकको, दानाबारी, चिसापानी, महमाई र लक्ष्मीपुर गा. वि. स. को वडा नं -५ मिलाएर बनेको माई नगरपालिका प्रदेश नं. १ को ईलाम जिल्ला अन्तर्गत पर्दछ । २४६.११ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको माई नगरपालिकामा हाल १० वटा वडा रहेका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार ३२,५७६ जनसंख्या र २०७८ सालको जनगणनाको प्रारम्भिक नतिजा अनुसार ३०,९८८ जनसंख्या रहेको माई नगरपालिका क्षेत्रफलको आधारमा ईलाम जिल्लाको दोश्रो ठूलो नगरपालिका हो भने जनसंख्याको हिसाबले सबै भन्दा कम जनसंख्या भएको नगरपालिका हो ।

बहुजातीय, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक, बहुभाषिक जनताहरूको बसोबास रहेको भए तापनि विविधतामा एकता यस नगरपालिकाको गहनाको रूपमा रहेको छ । धान, सुपारी, केरा,बास र मासु उत्पादनको लागि ईलाम जिल्लाको पकेट क्षेत्रको रूपमा पहिचान बनाएको यस नगरपालिकामा चियाखेती पनि उल्लेख्य रूपमा रहेको छ । जिल्लामा सबैभन्दा बढी सामुदायिक बन रहेको माई नगरपालिका प्रबल आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय सम्भावना रहेको क्षेत्र पनि हो ।

यस नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दै गर्दा नेपालको संविधान, संघीय सरकारको नीति कार्यक्रम तथा बजेट, पन्ध्रौ योजना, दिगो विकासका लक्ष्य,स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ,आ .ब २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम एंवम नागरिकका आवश्यकता आदिलाई आधार लिई तयार गरिएको छ ।

“ स्थानिय प्राकृतिक स्रोत साधनको उपभोगको सुरुवात, यसैबाट शुरु हुन्छ माई नगरको समृद्धिको आधार” भन्ने मूल नाराका साथ नदीजन्य तथा बनजन्य प्रकृतिक स्रोतसाधनको संरक्षण सम्बर्द्धन गरी स्थानिय आयोजनमा प्रयोग गर्ने गरी कार्यबिधी निर्माण गरी कार्याब्यन गरिनेछ । माई नगरपालिकाको आगामीदिनको बिकास र समृद्धि को लागि यस नीति तथा कार्यक्रमले महत्वपूर्ण भुमिका निबार्ह गर्ने अपेक्षा गर्दै माई नगरपालिकाको आ.ब २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छ ।

क)आर्थिक बिकास सम्बन्धी नीति :

कृषि तथा पशु विकास :

- ❖ कृषि क्षेत्रको व्यावसायिक विकासका लागि निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको शीत भण्डार संचालनमा ल्याइने छ ।
- ❖ यस नगरपालिकाको पकेट क्षेत्रको रूपमा रहेको सुपारी तथा दुध उत्पादनलाई प्रबर्द्धन गर्न उत्पादनको आधारमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ यस बर्षभित्र संचालन गर्ने गरी साविक चिसापानी र महमाईमा १/१ ओटा पशु तथा कृषि सेवाकेन्द्र व्यवस्थापन गरि संचालनमा ल्याइनेछ ।

- ❖ कृषि प्रबर्द्धन कार्यक्रम ,मौरी प्रबर्द्धन कार्यक्रम, माछा प्रबर्द्धन कार्यक्रमलाई उत्पादको आधारमा अनुदानको व्यवस्था गरी प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
- ❖ गोठ सुधार, खोर सुधार कार्यक्रमलाई थप अनुदान दिई आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ शुक्रवारे बजारमा लाग्दै आएको पशुहाट बजारलाई थप व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ अनुदानमा मोटर सहितको च्यापकटर मेसिन वितरण, पशुपालन सम्बन्धी आधारभूत तालिम आदिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

राजस्व परिचालन :

- ❖ यस नगरपालिकाभित्र रहेको नदीजन्य तथा प्राकृतिक स्रोत साधनको स्थानीय आयोजना मा नै प्रयोग गर्ने गरी कार्यविधीको निर्माण गरी व्यवस्थापन तथा प्रयोग गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक तथा नीजि पर्यटकीय क्षेत्र, पिकनिक क्षेत्रमा लिइने प्रवेश शुल्कमा पर्यटन प्रवर्द्धन तथा संरक्षण शुल्क वापत ५ % कर लगाइने छ । उक्त रकम सम्बन्धीत निकायले मासिक रुपमा नगरपालिकामा बुझाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ❖ सम्पति कर, व्यवसाय कर ,घर वहाल कर पुस मसान्त सम्म एकमुष्ट बुझाएमा ५ प्रतिशत सम्म छुट दिने व्यवस्था मिलाइनेछ । सम्पति करलाई यसै बर्षभित्र कार्यन्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ नगरपालिकाबाट बार्षिक लाग्ने ठेक्कामा तोकिएको रकम एकमुष्ट बुझाएमा १० प्रतिशतसम्म छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

सहकारी :

- ❖ नगरभित्र रहेका सहकारीहरुको रेकर्ड व्यवस्थापन गरी सहकारी सम्बन्धी आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ निश्क्रिय रहेका सहकारीहरुलाई सक्रिय बनाउन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ सहकारीहरुको कोपोमिक्स सफ्टवेयरलाई प्रयोगमा ल्याइने छ ।

बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र:

- ❖ थप बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू स्थापना, संचालन गर्नको लागि आवश्यक वातावरण निर्माण गरिनेछ र बैंक वित्तीय संस्था मार्फत वितरण हुँदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई कम्तीमा प्रत्येक वडाबाट वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

उद्योग, वाणिज्य तथा रोजगार :

- ❖ संघीय सरकारसँगको सहकार्यमा संचालित गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम(मेडपा)लाई थप प्रभावकारी बनाउँदै उद्यमि सृजना, उद्यमीको स्तरोन्नती गर्दै सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्नका लागि प्रविधि हस्तान्तरण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ गुणस्तरीय खाद्यपदार्थको सुनिश्चितताको लागी बजार अनुगमन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- ❖ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ माईबासी नागरिकहरूलाई स्वरोजगार, रोजगार तथा उद्योग संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । साथै प्रस्तावका आधारमा उक्त कार्यक्रमलाई छनौट गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

भूमि व्यवस्थापन :

- ❖ स्थानीय भू-उपयोग नीति बनाई संघीय सरकारको नीति अनुसार कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ भूमि सम्बन्धी नगरपालिकामा भएको कामलाई थप व्यवस्थित गर्न नापजाँचको लागि DGPS को माध्यमबाट थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ❖ आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्थापन, तालिम गोष्ठी आदि संचालन र आयोगसँगको समन्वयलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ अब्यवस्थित बसोबासीलाई व्यवस्थापन गर्न अधिकार सम्पन्न माई बसोबास आयोग गठन गर्न संघीय सरकार सँग आवश्यक पहल गरिने छ ।

ख) सामाजिक बिकास सम्बन्धी नीति :

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद :

- ❖ शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न प्रत्येक विद्यालयमा इन्टरनेट जडान गरिनेछ ।
- ❖ "स्वच्छ पिउने पानी सरसफाई र शौचालय , अभियानको रूपमा निर्माण गरौ सबै विद्यालय "भन्ने नाराका साथ विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाई, शौचालय आदिको यसै बर्षभित्र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने अपांग विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी र विद्यार्थीहरूको अभिभावकहरूको स्वास्थ्य बीमा गरिनेछ ।
- ❖ कम विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरूका लागि आवाशीय विद्यालयहरूको संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ गरुवा बहुमुखी क्याम्पसलाई स्नातक तह निःशुल्क गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयको नियमित अनुगमन तथा आवश्यक तालिमहरूको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ नमुना बिद्यालय र प्राविधिक शिक्षालाई स्थापना गरी संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत सहायक सहजकर्ता तथा सहयोगी कर्मचारीलाई नेपाल सरकारले तोकेको न्यूनतम पारिश्रमिकमा अपुग रकमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ युवा लक्षित कार्यक्रम, नगर स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम, राष्ट्रपति रनिङ सिल्ड संचालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।

स्वास्थ्य :-

- ❖ हाल नगरको स्वास्थ्य सेवालालाई सहजता ल्याउन संचालन गरिदै आएको १ एम्बुलेन्सलाई थप व्यवस्थित गरी साविक महमाई र चिसापानीको लागि थप १/१ एम्बुलेन्स व्यवस्था गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- ❖ सुत्केरी प्रोत्साहन र स्वास्थ्यकर्मी प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- ❖ स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा रहेका नागरिकलाई लक्षित गरी विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विपन्न, असहाय, अल्पसङ्ख्यक (माझी,दनुवार,कुमाल) ,सीमान्तकृत,अशक्त ,चिया मजदुर र दलितहरुको स्वास्थ्य बीमा गरिनेछ ।
- ❖ अस्पताल संचालनको लागि आवश्यक मेसिन तथा सामग्री व्यवस्थापन गरिनेछ ।

महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक अपाङ्ग तथा लक्षित वर्ग :

बालबालिका:

- ❖ सघीय सरकारको नीति अनुरूप यस नगरपालिकाको कुनै १ वडालाई बालश्रममुक्त घोषणा गरिनेछ । विद्यालयमा बालअधिकार प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरुलाई प्रबर्द्धन गरिनेछ ।

महिला:

- ❖ उपमेयर सुत्केरी पोषण कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई अझ प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ महिलाहरुको लागि सीपमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ दलित तथा एकल महिलाहरुलाई क्षमता विकास सम्बन्धी आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ महिला हिंसा विरुद्धको अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

जेष्ठ नागरिक:

- ❖ जेष्ठ नागरिक सम्मानको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ विपन्न जेष्ठ नागरिकलाई झुल वितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

अपाङ्ग तथा लक्षित वर्ग :

- ❖ दलित लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत जिविकोपार्जको लागि आधुनिक सामग्रीको वितरण गरिनेछ ।
- ❖ जनजाती लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत आवश्यकताका आधारमा सीपमूलक तालिम संचालन गरिनेछ ।

- ❖ अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरूको लागि स्वास्थ्य उपचार शिविर, स्वास्थ्य उपचारको लागि सहयोग, अपाङ्ग बालबालिकाहरूको लागि पोषण सहयोग, अपाङ्ग भएका बालबालिकाको लागि शैक्षिक सामग्रीको सहयोग आदि व्यवस्था गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई :

- ❖ संघीय सरकारबाट निर्माणाधिन खानेपानी आयोजनाहरू संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ शुक्रवारे, शितली फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ मड्लुबारे तथा बिहिबारे शौचालय व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ नगरक्षेत्रभित्रका टुक्रे खानेपानी योजनाहरूको निर्माण तथा मर्मत गरिनेछ ।

ग) सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी नीति :

सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास :

- ❖ नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई लगायत कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक वडा कार्यालय, विद्यालय, बजार क्षेत्र आदिमा सिसिटिभी जडान गरिनेछ । साथै नगरबाट संचालित सवारी साधनमा GPS जडान गरिनेछ ।
- ❖ कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको तालिम राजपत्र प्रकाशन र प्रतिवेदन निर्माणलाई अगाडि बढाइने छ ।
- ❖ संघीय सरकारको बजेट अनुसार कर्मचारीको १५ % तलब बृद्धि भएकोमा सोही अनुसार कार्याब्यन गरिनेछ ।
- ❖ कामको प्रकृतिअनुसार फिल्डमा जाने कार्यरत कर्मचारीहरूलाई दिदै आएको फिल्ड भत्तालाई रु ५०० थप गरिनेछ साथै कार्यबोझको आधारमा शाखा प्रमुख तथा वडा सचिबलाई आवश्यक सञ्चार सुविधा दिइनेछ ।
- ❖ कार्यस्थलमा हुने जोखिमको अध्ययन गरी त्यस्ता जोखिम क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई जोखिम भत्ता दिइनेछ ।

घ) वन वातावरण तथा विपद ब्यबस्थापन तथा पर्यटन सम्बन्धि नीति :

वन, वातावरण तथा विपत व्यवस्थापन:

- ❖ सामुदायिक वनको कार्यक्रम अभिवृद्धिको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी नगरकै समन्वयमा बार्षिक कार्ययोजना निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ सामुदायिक वनको राजस्व क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरुलाई बढावा दिइनेछ ।
- ❖ सामुदायिक वनको नियमन सम्बन्धी कार्यविधि निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ विपतका दृष्टिकोणले जोखिम रहेका नदीहरुमा तटबन्धनको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

पर्यटन:

- ❖ माई सिटी विकास परियोजनालाई सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ।
- ❖ पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि क्षमता बिकाश लगायतको कार्यक्रम गरिनेछ ।

ड)भौतिक पुर्वाधार विकाश सम्बन्धी नीति :

भौतिक पुर्वाधार:

- ❖ दुई बर्षभित्र सम्पन्न गर्ने गरी बाकी सबै वडा कार्यालयहरु निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक वडाहरुमा रणनीतिक महत्वको पक्की संरचना सहितको १/१ वटा ठूला योजनाहरुको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ सिंचाई,तबन्धन योजना, झोलुङ्गे पुल, सामुदायिक भवन निर्माण आदिलाई संघीय सरकारको साझेदारीमा अगाडी बढाइनेछ ।
- ❖ संघ प्रदेश सरकारसँगको ठूला साझेदारी कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

विद्युत तथा उर्जा :

- ❖ जहाँ टोल त्यहा पोल भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै यसैवर्ष भित्र सबैमा बिद्युतको पहुच पुर्याइनेछ ।

❖ विद्युत पहुँच नपुगेका ठाँउहरूमा विद्युत विस्तार तथा आवश्यक विद्युत स्तरउन्नती गरिदै लगिने छ ।

न्यायिक सम्पादन :

- ❖ नेपालको संविधानर स्थानीय सरकार संचालन ऐन अनुसार नगरपालिकालाई प्रदत्त काम, कर्तव्य र अधिकारको सुव्यवस्थित रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ न्यायिक समितिको कामलाई वस्तुपरक बनाउन संस्थागत क्षमता विकास गरिनेछ ।
- ❖ विवाद समाधानका वैकल्पिक उपाय एवं मेलमिलाप सम्बन्धी विद्यमान प्रक्रियालाई थप स्पष्टतासाथ अगाडी बढाइनेछ ।
- ❖ स्थानीय न्याय सम्पादन प्रकृत्यालाई छिटो छरितो र थप व्यवस्थित गरिनेछ

धन्यवाद ।

आज्ञाले ,

नाम गणेश अधिकारी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत